

ĐIỂM TIN CẢNH GIÁC DƯỢC

Tuần 2 tháng 12 năm 2025

Medsafe: Nguy cơ nhiễm toan chuyển hóa có tăng khoảng trống anion khi sử dụng paracetamol

Nhiễm toan chuyển hóa là một rối loạn cân bằng acid-base đặc trưng bởi pH máu thấp và HCO_3^- thấp. Tình trạng này có thể gây đe dọa tính mạng, đặc biệt là ở những bệnh nhân mắc kèm các bệnh lý như bệnh thận mạn hoặc suy gan mất bù.

Nhiều phương pháp để phân loại nguyên nhân của nhiễm toan chuyển hóa, trong đó dựa trên khoảng trống anion (AG) là phổ biến nhất. Khoảng trống anion (AG) được tính toán dựa trên sự cân bằng giữa các cation chính (như natri, hoặc kali) và các anion đo được (clorid, bicarbonat) trong máu. Tăng khoảng trống anion thường do sự xuất hiện của các anion khác không đo lường được trong máu.

Nhiễm toan chuyển hóa có AG cao là một dạng nhiễm toan chuyển hóa liên quan đến sự tích tụ acid trong máu và đặc trưng bởi khoảng trống anion tăng. Nguyên nhân bao gồm: nhiễm toan lactic, nhiễm toan ceton, suy thận và nhiễm độc.

Pyroglutamate (5-oxoprolin) là một chất chuyển hóa góp phần gây tăng AG, cũng có thể là một nguyên nhân gây nhiễm toan chuyển hóa AG cao. Trong khi đó, quá trình chuyển hóa paracetamol có thể dẫn đến tích tụ pyroglutamate (hay còn gọi là nhiễm toan pyroglutamic), đặc biệt khi nồng độ glutathion ở mức thấp.

Nguy cơ nhiễm toan chuyển hóa có AG cao do paracetamol

Nguyên nhân của tình trạng nhiễm toan chuyển hóa có AG cao do paracetamol, xuất phát từ nhiễm toan pyroglutamic. Các biến cố bất lợi này đã được ghi nhận trên những bệnh nhân nặng (như suy thận, nhiễm trùng huyết), suy dinh dưỡng hoặc nghiện rượu, và đang sử dụng paracetamol dài ngày ở mức liều điều trị. Nguy cơ cao hơn khi bệnh nhân được sử dụng đồng thời kháng sinh flucloxacillin.

Định lượng 5-oxoprolin trong nước tiểu là một phương pháp hữu ích để xác định nhiễm toan pyroglutamic là nguyên nhân gây nhiễm toan chuyển hóa có AG cao ở những bệnh nhân với nhiều yếu tố nguy cơ.

Medsafe khuyến cáo nhân viên y tế ngừng thuốc ngay, theo dõi chặt chẽ bệnh nhân và tuân thủ các hướng dẫn điều trị tại cơ sở y tế khi nghi ngờ bệnh nhân có nhiễm toan chuyển hóa AG cao khi đang sử dụng paracetamol.

Báo cáo ca tại New Zealand

Tính đến 30/09/2025, Cơ quan Quản lý Dược phẩm New Zealand (Medsafe) đã ghi nhận 4 trường hợp nhiễm toan chuyển hóa liên quan đến paracetamol. Flucloxacillin là thuốc được sử dụng đồng thời trong 3/4 trường hợp nêu trên. Các biến cố bất lợi được báo cáo bao gồm: nhiễm toan, bất thường khoảng trống anion, nhiễm toan chuyển hóa và/hoặc nhiễm toan pyroglutamic.